

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Μ. Τρίτη 30 Απριλίου 2024 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α) «Θεοτοκικό κόμμα» (Κόμμα Γ. Θεοτόκη).
- β) «Ροπαλοφόροι».
- γ) «Ρωσοκεμαλική συνθήκη φιλίας και συνεργασίας» (Μάρτιος 1921).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α) Το ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο δεν κατόρθωσε να φέρει την ανάπτυξη και την εκβιομηχάνιση στις περιοχές όπου έφτασε.
- β) Χαρακτηριστικό του γαλλικού κόμματος ήταν η άκρως συντηρητική στάση σε όλες τις επιλογές του.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- γ) Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας εξέδιδε την εφημερίδα, «Το Θέρισσο».
- δ) Το Φεβρουάριο του 1918 ο ρωσικός στρατός εγκατέλειψε την Τραπεζούντα και η περιοχή ξαναπέρασε στην κατοχή των Νεοτούρκων.
- ε) Ο ίδιος ο Κεμάλ στις 19 Μαΐου 1919 οργάνωσε τη δεύτερη φάση των διωγμών, όταν αποβιβάστηκε στη Σμύρνη.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στις συνέπειες που προκάλεσε η θετική για την Ελλάδα έκβαση των Βαλκανικών Πολέμων:

- α) στην εμφάνιση του εργατικού κινήματος, (μονάδες 6)
- β) στην οριστική λύση του Κρητικού ζητήματος. (μονάδες 7)

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποιες προσπάθειες έγιναν μετά την εκλογική νίκη των Φιλελευθέρων, το 1928, για τη γεφύρωση του χάσματος με το αντίπαλο Λαϊκό Κόμμα; Ποια ήταν η κατάληξη των προσπαθειών αυτών;

Μονάδες 12

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τα σχετικά στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α) Ποιες ήταν οι συνθήκες διαβίωσης των Ψαριανών προσφύγων του 1824 κατά την παραμονή τους στις Σπέτσες, στη Μονεμβασία και στην Αίγινα; (Μονάδες 17)
- β) Ποιες ενέργειες έγιναν για την ίδρυση συνοικισμού Ψαριανών προσφύγων κατά την Οθωνική περίοδο; (μονάδες 8)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι Ψαριανοί στην Αίγινα

Εν αντιθέσει προς τους Χίους, οι Ψαριανοί επιζητούν διαρκώς τον κατάλληλον εν Ελλάδι τόπον δια την συγκέντρωσιν των διασκορπισμένων οικογενειών των και δια την δια του τρόπου τούτου ενιαίαν συγκρότησιν των δυνάμεών των. (...) Μετά την υπό των Σπετσιωτών απόρριψιν της επιθυμίας των περί εγκαταστάσεώς των εις την θέσιν Ζαγηρεία και την αποσύνθεσιν του (...) συνοικισμού των εν Μονεμβασία, τα βλέμματα των διεσκορπισμένων Ψαριανών στρέφονται με θαυμαστήν οξυδέρκειαν προς τον Πειραιά, τον από αιώνων ήδη νεκρόν λιμένα. (...) Η Επιτροπή των Ψαριανών μεταφέρει την έδραν της εκ της Μονεμβασίας εις την Αίγιναν δια την ταχύτεραν και όσον δυνατόν εκ του εγγύς επίλυσιν του ζητήματος του εν Πειραιεί συνοικισμού των [που όμως ματαιώθηκε από τις αντιδράσεις των Αθηναίων]. [...]

Η Επιτροπή [των Ψαριανών] επέδειξεν εξαιρετικήν ζωτικότητα και δραστηριότητα τόσο εις τα τοπικά ζητήματα της νήσου Αιγίνης, όσον και εις τα γενικώτερα του έθνους. Οι Ψαριανοί διαρκώς προσερχόμενοι εις την Αίγιναν μετά την καταστροφήν

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

της πατρίδος των (...) είχαν προβεί εις την ειρηνικήν κατάκτησιν της νήσου, η οποία τους προσείλκυσε προφανώς δια την τότε προνομιούχον θέσιν της εν τη επαναστατημένη Ελλάδα.

Τα ήθη και έθιμα μεταφυτεύονται εις την νέαν πατρίδα των Ψαριανών και διαφυλάττονται χάρις εις τον μεταξύ αυτών στενόν σύνδεσμον και την ισχυράν δύναμιν των παραδόσεων. Το κοινοτικόν των σύστημα εξακολουθεί υφιστάμενον μέχρι του 1849 (...). Η συσσωμάτωσις αύτη των Ψαριανών εν Αιγίνη κατέστησεν αυτούς τοσούτον ισχυρούς, ώστε το 1825 επαύθη υπό της κυβερνήσεως ο έπαρχος της νήσου, την οποίαν διώκει εις το εξής η Επιτροπή των Ψαριανών (...). Ούτω τρόπον τινά ανεγνωρίζετο επισήμως η εν Αιγίνη κυριαρχία των Ψαριανών, διότι μόνον εις τας τρεις ναυτικές νήσους, Ύδραν, Σπέτσας και Ψαρά, δεν διωρίζοντο αντιπρόσωποι της κυβερνήσεως.

Απόστολος Βακαλόπουλος, *Πρόσφυγες και Προσφυγικόν Ζήτημα κατά την Επανάστασιν του 1821*, Ιστορική Μελέτη, Εν Θεσσαλονίκη 1939, σσ. 80 - 81 και 85 - 87

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί του συνοικισμού των Ψαριανών εις Ερέτριαν.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Επειδή μ' όλες τας παραχωρήσεις, τας οποίας μέχρι τούδε εκάμαμεν δια να ενισχύσωμεν τον συνοικισμόν των Ψαριανών εις Ερέτριαν, η επιθυμία Μας αύτη δεν επραγματοποιήθη· μεταξύ δε άλλων αιτιών ήτο και αι περί θέσεως και εκλογής οικοπέδων διαφωνία· επομένως θέλοντες να εξομαλύνωμεν και αυτήν την δυσκολίαν, και να δώσωμεν δι' ιδιαιτέρων παραχωρήσεων νέα δείγματα του πόσον επιθυμούμεν να ίδωμεν τους γενναίους τούτους προμάχους της Ελλάδος αποκατεστημένους (...) αποφασίζομεν.

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

1. Η παραθαλάσσιος γραμμή συγκειμένη από 10 τετράγωνα, παραχωρείται ολόκληρος ως προικοδότησις εις τον δήμον των Ψαρριανών, όστις θέλει λάβει εις εξουσίαν του, αφού συστηθή εις Ερέτριαν. (...) Μένει έπειτα εις την διοίκησιν της κοινότητος να εύρη τον ωφέλιμον τρόπον της διαχειρήσεως των γαιών τούτων δι' εκποιήσεως ή ενοικιάσεως (...). Όσοι λαβόντες γήπεδον εις αυτό το μέρος κατά την πρώτην ή την δευτέραν κληρώσιν έκτισαν εις αυτό, θέλουν το παραχωρήσει επίσης εις τον δήμον, όστις χρεωστεί¹ να τους αποζημιώση δια την οικοδομήν. Τα εκ της εκποιήσεως ή της ενοικιάσεως των γηπέδων αυτών συναχθέντα χρήματα θέλουν χρησιμεύσει εις ανέγερσιν σχολείου (...).
2. Αι προλαβούσαι κληρώσεις ακυρούνται (...).
3. Δίδεται προθεσμία εξ εβδομάδων, αφ' ης ημέρας δημοσιευθή το παρόν διάταγμα, δια να παρουσιάσουν τας αναφοράς των (...) όσοι των Ψαρριανών επιθυμούν να λάβουν γήπεδον και να οικοδομήσουν εις Ερέτριαν (...).

Εν Αθήναις, την 3 (15) Ιουλίου 1836

Εν ονόματι και κατ' ιδιαιτέραν διαταγήν της Αυτού

Μεγαλειότητος του Βασιλέως

Το Υπουργικόν Συμβούλιον

ΘΕΜΑ Δ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τα σχετικά στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να αναφερθείτε την εικόνα της ελληνικής βιομηχανίας:

¹ Χρεωστεί: οφείλει

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- α) από το 1870 έως και τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα, (μονάδες 10)
- β) μετά την Μικρασιατική καταστροφή. (μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι πρόσφυγες, με την τριπλή τους ιδιότητα, ως διεύρυνση της εγχώριας αγοράς, ως εργατικό δυναμικό αλλά εν μέρει, και ως επιχειρηματική δράση, υπήρξαν αναμφίβολα ο σημαντικότερος συντελεστής της θεαματικής βιομηχανικής επέκτασης. [...] Βιομηχανίες οικοδομικών υλικών - ιδιαίτερα ευνοημένες από τις τεράστιες στεγαστικές ανάγκες, κυρίως στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, που είχε επιπλέον υποστεί και την καταστρεπτική πυρκαγιά του 1917 - κλωστοϋφαντουργίες, βιομηχανίες τροφίμων και βασικών αγαθών αλλά και χημικών προϊόντων, βρέθηκαν στην αιχμή της επέκτασης. [...] Η ταπητουργία ειδικότερα, ένας εντελώς νέος για την Ελλάδα κλάδος, ενισχύθηκε σημαντικά, επειδή αφορούσε ιδίως τις γυναίκες, που πλειοψηφούσαν στον προσφυγικό πληθυσμό - υπολογίζονταν σε 50.000 περίπου οι τεχνίτριες που είχαν έλθει από τη Μικρά Ασία - αλλά και, το κυριότερο, επειδή μπορούσε να αναπτυχθεί με το σύστημα της κατ' οίκον εργασίας.. [...]

Το σημαντικότερο όμως όλων είναι ότι ο προσφυγικός πληθυσμός αντιπροσώπευε ένα μεγάλο «εφεδρικό στρατό» εργασίας, χωρίς άλλη διέξοδο, μια και η μετανάστευση είχε αποκλειστεί, πράγμα που επέτρεψε στην ελληνική βιομηχανία να εξακολουθήσει να στηρίζεται, σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα, στο φθινό ημερομίσθιο.

Χριστίνα Αγριαντώνη – Γεωργία Μ. Πανσεληνά, *Η ελληνική οικονομία. Διεθνής κρίσης και εθνικός προστατευτισμός. Η ανάπτυξη της βιομηχανίας, στο: Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770 – 2000, τ.7.,*

εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2010, σ. 108, 109, 110

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στο Μεσοπόλεμο το αίτημα της εκβιομηχάνισης έγινε πολύ πιο επείγον. Οι αυξανόμενες δυσκολίες του εξωτερικού ισοζυγίου, μετά το 1922, κατέστησαν επιτακτική την υποκατάσταση των βιομηχανικών εισαγωγών, που αποτελούσαν περισσότερο από το 50% των συνολικών εισαγωγών. Επίσης, ελλείψει μεταναστευτικών διεξόδων, η βιομηχανική ανάπτυξη ήταν η μόνη ελπίδα να απορροφηθούν οι άνεργοι, πρόσφυγες και γηγενείς, που συνωστίζονταν στα αστικά κέντρα. [...]

Πράγματι, μεταξύ 1921 και 1929 η βιομηχανική παραγωγή σημείωσε αύξηση, της τάξης του 6,7% κατά μέσο όρο το χρόνο. Η αύξηση αυτή αφορούσε κυρίως υποκατάσταση εισαγωγών και επέκταση σε προϊόντα που καταναλώνονταν από τα πολυπληθέστερα, σε σχέση με το παρελθόν, λαϊκά στρώματα των πόλεων.

Στη δεκαετία του 1920 οι μικρές μονάδες πολλαπλασιάστηκαν, ενώ οι μεγαλύτερες έγιναν ισχυρότερες. Η αύξηση της παραγωγής, έως το 1929, αφορούσε σχεδόν όλα τα προϊόντα που ήταν σε θέση να κατασκευάσει η ελληνική Βιομηχανία.

Αλέξης Φραγκιάδης, *Ελληνική Οικονομία 19ος – 20ός αιώνας,*
Από τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης,
εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 2007, σελ. 141

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

ΠΙΝΑΚΑΣ

Ανάπτυξη της βιομηχανίας

	Αριθμός βιομηχανιών	Αριθμός εργατών	Ιπποδύναμη
1867	22	7.300	300
1873	95	7.342	1.967
1875	95	-	-
1878	108	-	2.884
1889	145	-	8.568
1892	-	-	10.000
1904	-	-	-
1917	2.213	35.500	70.000
1920	2.905	59.120	110.000

Πρόκειται για μια βιομηχανία που, παρά την νεότητα και την αιφνίδια ακμή της, δεν μπορεί και πάλι να συγκριθεί με τους δυτικούς ανταγωνιστές της. Γιατί στη συντριπτική τους πλειοψηφία τα νέα εργοστάσια έχουν πολύ μικρό μέγεθος και λειτουργούν με χαμηλής ποιότητας τεχνολογία. Αυτό είναι εμφανές από τη μέση εργατική δύναμη και τη μέση ιπποδύναμη που απασχολούν.

Γεωργίου Β. Δερτιλή, Κοινωνικός Μετασχηματισμός και Στρατιωτική Επέμβαση 1880 – 1909, σσ. 89 – 91
στο «Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας», σ. 53